Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра управління інноваційною діяльністю та сферою послуг

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
_____Г.В. Ціх

“___”_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІЗНЕС-КУЛЬТУРА

_____
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань ____24 «Сфера обслуговування»_____

Рівень вищої освіти _____бакалавр_____

Освітня програма _____першого рівня вищої освіти за спеціальністю ____
_241_____«Готельно-ресторанна справа» галузі знань
24 «Сфераобслуговування»_____

Спеціальність __241 «Готельно-ресторанна справа»_____

Вид дисципліни _____обов’язкова_____

Тернопіль – 2020 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Бізнес-культура» для студентів галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа». – ТНТУ. – 2020. – 13 с.

Розробник: к.е.н., доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Владимир О. М. _____

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг
Протокол від 25 серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри _____ Шерстюк Р.П.

Робоча програма розглянута та схвалена науково-методичною комісією факультету економіки та менеджменту
Протокол від 16 вересня 2020 №1

Секретар науково-методичної комісії _____ Гац Л. Є.

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
/шифр і назва/

освітня програма першого рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

В.о.завідувача випускової кафедри _____/ Шерстюк Р.П. /
/підпис/ /ініціали та прізвище /

Гарант освітньої програми _____/ Малюта Л.Я. /
/підпис/ /ініціали та прізвище /

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Аудиторні заняття/годин	48	12
Самостійна робота/годин	72	108
Аудиторні заняття		
- лекції, годин	32	8
- практичні заняття, годин	16	4
Самостійна робота		
- опрацювання лекційного матеріалу, підготовка практичних занять	32	8
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	16	76
- виконання індивідуальних завдань	6	6
- підготовка та складання екзамену, реферату, тестування	18	18
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:
- денна форма навчання - 60%;
- заочна (дистанційна) форма навчання - 90%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-культура» є формування у студентів розуміння та сприйняття норм бізнес-культури та професійної діяльності, а також оволодіння основними навичками їх використання.

На початку XXI ст. ефективність у всіх сферах діяльності, у тому числі й у бізнесі, все більше визначається так званим «людським фактором». Виникає потреба у дотриманні певної культури поведінки в ділових відносинах між суб'єктами національних та міжнародних ринків. Основою бізнес-культури є етичні та культурні норми поведінки, які історично склались у кожній країні світу, а також у міжнародній практиці загалом. У навчальних закладах багатьох країн світу бізнес-культура з середини 80-х рр. XX ст. стала програмною дисципліною в економічних університетах та бізнес-школах.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

- застосовувати норми бізнес-культури у практичній діяльності;
- набути професійні компетенції із встановлення етичних стосунків з співробітниками, діловими партнерами, конкурентами, споживачами, інвесторами, представниками преси;
- вирішувати дилеми бізнес-культури;
- створювати та аналізувати свій імідж;
- самостійно оцінювати та узагальнювати опрацьований матеріал, користуватися різноманітними джерелами інформації, робити висновки, приймати рішення.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ БІЗНЕСУ ТА КУЛЬТУРИ. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА, КОРПОРАТИВНА БІЗНЕС-КУЛЬТУРА			
1	**Тема 1. Бізнес та підприємництво** 1. Сутнісні ознаки бізнесу і підприємництва 2. Бізнес і його властивості. Еволюція форм бізнесу 3. Рушійні сили та умови бізнесу	2	0,5
2	**Тема 2. Принципи побудови бізнесу та логіка підприємця** 1. Принципи підприємництва 2. Логіка підприємництва. Основні мотиви підприємницької діяльності 3. Підприємець як основна фігура економічного процесу. Особисті якості підприємця	2	0,5
3	**Тема 3. Суть та основні складові бізнес-культури** 1. Бізнес-культура: визначення та структура 2. Моделі бізнес-культур 3. Історичні аспекти та значення бізнес-культури для розвитку підприємства 4. Формування та підтримка бізнес-культури	2	0,5
4	**Тема 4. Етика ділових відносин як основа бізнес-культури** 1. Феномен бізнес-етики у контексті бізнес-культури. 2. Етичні принципи бізнесу. Правила,, структура, необхідність та проблеми дотримання бізнес-етики. 3. Трансформаційні процеси у ставленні до бізнес-	4	1

	етики 4. Особливості формування бізнес-етики в Україні		
5	**Тема 5. Соціальна відповідальність підприємництва як базова умова ведення бізнесу у XXI ст.** 1. Соціальна відповідальність як складова сучасної моделі бізнесу 2. Формування концепції соціальної відповідальності у бізнесу. «За» і «Проти» соціальної відповідальності. 3. Відповідальність підприємництва перед споживачами. 4. Відповідальність підприємств щодо забезпечення зайнятості 5. Підприємництво та навколишнє середовище 6. Правова культура як основа реалізації соціальної відповідальності. *7.* Регламентація етичної професійної діяльності	4	1
6	**Тема 6. Корпоративна бізнес-культура підприємства** 1. Сутність корпоративної культури підприємства Вплив культури організації на її діяльність 2. Складові корпоративної культури та її рівні 3. Цінності та принципи як ядро корпоративної культури 4. Мотивація як елемент корпоративної культури 5. Механізм формування культури організації 6. Типи корпоративної культури *7.* Імідж та репутація підприємства	4	1
МОДУЛЬ 2. ІМІДЖ МЕНЕДЖЕРА ЯК ДІЛОВОЇ ЛЮДИНИ, ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТИ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ, ЕТИКЕТ ЗА СТОЛОМ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-КУЛЬТУРИ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ			
7	**Тема 7. Імідж менеджера як ділової людини** 1. Особливості підприємницької іміджелогії 2. Напрями вдосконалення іміджу підприємця 3. Імідж національного виробника 4. Характерні риси іміджу сучасного бізнесмена	2	0,5
8	**Тема 8. Основи формування культи бізнес-комунікацій** 1. Особливості ділового етикету 2. Культура ділового спілкування 3. Організація ділових зустрічей та переговорів 4. Організація ділових презентацій 5. Ділова атрибутика 6. Етикет телефонних розмов у царині бізнесу 7. Правила ділового листування	4	1
9	**Тема 9. Етикет за столом**	2	0,5

	1. Загальні положення 2. Домашні прийоми 3. Сервірування столу 4. Спиртні напої 5. Правила вживання страв 6. Обід у ресторані 7. Види прийомів		
10	**Тема 10. Особливості східного ділового етикету** 1. Загальні особливості бізнес-культури та ділового етикету в різних країнах 2. Особливості східного ділового етикету 2.1. Китай 2.2. Японія 2.3. Корея	2	0,5
11	**Тема 11. Особливості ділового етикету Америки та країн Європи** 1. Діловий етикет Північної Америки 2. Діловий етикет Англія. 3. Діловий етикет Скандинавські країни. 4. Діловий етикет Німеччина. та Франція. 5. Діловий етикет Італія та Іспанія.	2	0,5
12	**Тема 12. Особливості ділового етикету країн Близького Сходу та Африка.** 1. Діловий етикет Росії 2. Діловий етикет країн Близького Сходу 3. Діловий етикет країн Африки	2	0,5
	УСЬОГО годин:	32	8

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	**Практичне заняття №1** *Тема: Бізнес та підприємництво. Принципи побудови бізнесу та логіка підприємця* 1. Обговорення питань теми: • Значення дисципліни в процесі підготовки фахівців спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» • Сутнісні ознаки бізнесу і підприємництва • Бізнес і його властивості. Еволюція форм бізнесу • Рушійні сили та умови бізнесу • Принципи підприємництва • Логіка підприємництва. Основні мотиви підприємницької діяльності	2	0,5

	• Підприємець як основна фігура економічного процесу. Особисті якості підприємця 1. Програмований контроль. 2. Розгляд індивідуальних завдань.		
2	**Практичне заняття №2** *Тема. Суть та основні складові бізнес-культури. Етика ділових відносин як основа бізнес-культури* 1. Обговорення питань теми: • Бізнес-культура: визначення та структура • Моделі бізнес-культур • Історичні аспекти та значення бізнес-культури для розвитку підприємства • Формування та підтримка бізнес-культури • Феномен бізнес-етики у контексті бізнес-культури. • Етичні принципи бізнесу. Правила,, структура, необхідність та проблеми дотримання бізнес-етики. • Трансформаційні процеси у ставленні до бізнес-етики • Особливості формування бізнес-етики в Україні 2. Програмований контроль. 3. Розгляд індивідуальних завдань.	2	0,5
3	**Практичне заняття №3** *Тема: Соціальна відповідальність підприємництва як базова умова ведення бізнесу у XXI ст.* 1. Обговорення питань теми: • Соціальна відповідальність як складова сучасної моделі бізнесу • Формування концепції соціальної відповідальності у бізнесу. «За» і «Проти» соціальної відповідальності. • Відповідальність підприємництва перед споживачами. • Відповідальність підприємств щодо забезпечення зайнятості • Підприємництво та навколишнє середовище • Правова культура як основа реалізації соціальної відповідальності. • Регламентація етичної професійної діяльності» 1. Програмований контроль. 2. Розгляд індивідуальних завдань.	2	0,5
4	**Практичне заняття №4** *Тема: Корпоративна бізнес-культура підприємства. Імідж менеджера як ділової людини* 1. Обговорення питань теми:	2	0,5

	• Сутність корпоративної культури підприємства Вплив культури організації на її діяльність • Складові корпоративної культури та її рівні • Цінності та принципи як ядро корпоративної культури • Мотивація як елемент корпоративної культури • Механізм формування культури організації • Типи корпоративної культури • Імідж та репутація підприємства • Особливості підприємницької іміджелогії • Напрями вдосконалення іміджу підприємця • Імідж національного виробника • Характерні риси іміджу сучасного бізнесмена 2. Розгляд індивідуальних завдань. 3. Модульний контроль **– тестування.**		
5	**Практичне заняття №5** *Тема. Основи формування культи бізнес-комунікацій* 1. Обговорення питань теми: • Особливості ділового етикету • Культура ділового спілкування • Організація ділових зустрічей та переговорів • Організація ділових презентацій • Ділова атрибутика • Етикет телефонних розмов у царині бізнесу • Правила ділового листування 2. Програмований контроль. 3. Розгляд індивідуальних завдань.	2	0,5
6	**Практичне заняття №6** *Тема. Етикет за столом. Особливості східного ділового етикету* 1. Обговорення питань теми: • Загальні положення • Домашні прийоми • Сервірування столу • Спиртні напої • Правила вживання страв • Обід у ресторані • Види прийомів • Загальні особливості бізнес-культури та ділового етикету в різних країнах • Особливості східного ділового етикету ○ Китай ○ Японія	2	0,5

	○ Корея 2. Програмований контроль. 3. Розгляд індивідуальних завдань.		
7	**Практичне заняття №7** *Тема. Особливості ділового етикету Америки та країн Європи* 1. Обговорення питань теми: • Діловий етикет Північної Америки • Діловий етикет Англія. • Діловий етикет Скандинавські країни. • Діловий етикет Німеччина. та Франція. • Діловий етикет Італія та Іспанія. 2. Програмований контроль. 3. Розгляд індивідуальних завдань.	2	0,5
8	**Практичне заняття №8** *Тема. Особливості ділового етикету країн Близького Сходу та Африка.* 1. Обговорення питань теми: • Діловий етикет Росії • Діловий етикет країн Близького Сходу • Діловий етикет країн Африки 2. Розгляд індивідуальних завдань. 3. Модульний контроль **– тестування.**	2	0,5
	УСЬОГО годин:	16	4

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	32	8
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:	8	68
3	Опрацювання законодавчих та нормативних документів: • Закон України **«Про культуру»** • Закон України **«Про туризм»** • Закон України **«Про підприємництво»** • **Вимоги до готелів різних категорій**	8	8
3	Виконання індивідуальних завдань	6	6
4	Підготовка до проведення контрольних заходів (здача змістових модулів, екзамену) тощо.	18	18
	УСЬОГО годин:	72	108

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – **екзамен**

<table>
<tr><td colspan="3">Модуль 1</td><td colspan="3">Модуль 2</td><td colspan="2" rowspan="2">Підсумковий контроль</td><td rowspan="2">Разом з дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="3">Аудиторна та самостійна робота</td><td colspan="3">Аудиторна та самостійна робота</td></tr>
<tr><td>Теоретичний курс (тестування)</td><td colspan="2">Практична робота</td><td>Теоретичний курс (тестування)</td><td colspan="2">Практична робота</td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td>15</td><td colspan="2">20</td><td>20</td><td colspan="2">20</td><td colspan="2">25</td><td>100</td></tr>
<tr><td>№ лекцій</td><td>Вид робіт</td><td>Бал</td><td>№ лекцій</td><td>Вид робіт</td><td>Бал</td><td rowspan="5">Теоретичний курс</td><td rowspan="5">10</td><td rowspan="8"></td></tr>
<tr><td>Лекція №1-2</td><td>Практичне заняття №1</td><td>2</td><td>Лекція №9-10</td><td>Практичне заняття №5</td><td>2</td></tr>
<tr><td>Лекція №3-4</td><td>Практичне заняття №2</td><td>3</td><td rowspan="3">Лекція №11-12
Лекція №13-14
Лекція №15-16</td><td>Практичне заняття №6</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Лекція №5-6</td><td>Практичне заняття №3</td><td>2</td><td>Практичне заняття №7</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Лекція №7-8</td><td>Практичне заняття №4</td><td>3</td><td>Практичне заняття №8</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальне завдання</td><td>10</td><td colspan="2">Індивідуальне завдання</td><td>10</td><td rowspan="3">Практичне завдання</td><td rowspan="3">15</td></tr>
</table>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Владимир О. М. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Бізнес-культура» для студентів усіх форм навчання спеціальності 242 «Туризм» / О. М. Владимир. – Тернопіль: ТНТУ, 2018. – 122 с.

6. Рекомендована література

Базова

1. Барахівський В. Ф. Етика бізнесу: Навчальний посібник / В. Ф Барахівський, Т. Г. Скворцова. – К.: Видавництво «Лицар», 2009. – 182 с.
2. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування: Навч. посібник / Н. В. Ботвина. – К.:Атрек, 2000. – 190 с.
3. Виходець О. М. Організаційна культура малого бізнесу [Монографія] / О. М. Виходець. – Одеса: вид-во «ОЛТЕХ», 2008. – 224 с.
4. Герасимчук А. А. Етика й етикет сучасного бізнесу – запорука економічної безпеки підприємств: Навч. посібник / А. А. Герасимчук, О. І. Тимошенко, Я. І. Дашкевич. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2007. – 285 с.
5. Герет Томас М. Етика бізнесу / Герет Томас М., Клонскі Річард Дж. – К.; Основи, 1999. – 214 с.
6. Добротворский И. Л. Искусство войны в бизнесе. Стратегия и тактика / И. Л. Добротворский. – М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2003. – 336 с.
7. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей / М. С. Дороніна. – К.: Вид-во «КМ Academia», 1997. – 192 с.
8. Колот В. М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: навч. посіб. [2-ге вид., перероб. та доп.] / В. М. Колот, І. М. Рєпіна, О. В. Щербина – К.: КНЕУ, 2009. – 444 с.
9. Корпоративная этика: Учебное пособие / И. Н. Кузнецов и др. – М.: Издательство деловой и учебной литературы, 2003. – 480 с.
10. Кузин Ф. А. Делай бизнес красиво. Этические и социально-психологические основы бизнеса / Ф. А. Кузин. – М.: ИНФРА-М, 1995. – 288 с.
11. Міхеєва О. К. Бізнес-етика: навч. посібник / О. К. Міхеєва, М. Є. Савенкова. – Донецьк: ДонДУУ, 2009. – 201 с.
12. Палеха Ю. І. Ділова етика: Навч. посібник / Ю. І. Палеха. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2001. – 180 с.
13. Симонова Л. М. Кросс-культурные взаимодействия в международном предпринимательстве: Учебное пособие для вузов / Л. М. Симонова, Л. Е. Стровский. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 189 с.

Допоміжна

1. Андрушків Б. М. Основи організації підприємницької діяльності або абетка

підприємця: [навчальний посібник] / Б. М. Андрушків, Ю. Я. Вовк, В. В. Гецько та ін. – Тернопіль: Вид. ТНТУ, 2010. – 300 с.
2. Антошкіна Л. І. Як організувати власний бізнес: Посібник для початкового підприємця / Л. І. Антошкіна, Л. М. Каліна. – К.: Негатайп, 2001. – 160 с.
3. Горленко Г. О. Власна справа (Основи малого бізнесу). Част. І [Методичний посібник] [3-ге вид., перероб. та доп.] / Г. О. Горленко, Т. Г. Гільберг, Г. Д. Думанська та ін. – К-Под-й: «Аксіома», 2009 – 112 с.
4. Дайновський Ю. А. Теорія і практика формування банку прийомів бізнесу [Монографія] / Ю. А. Дайновський, М. А. Козоріз та ін. – Львів: Каменяр, 1998. – 208 с.
14. Ларіна Я. С. Основи бізнесу: навч. посіб. / Я. С. Ларіна, С. В, Мочерний, В. М. Фомішина, С. І. Чеботар. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 384 с.
15. Макеева В. Г. Культура предпринимательства: Учебное пособие для студ. вузов, обуч. по экон. спец. / В. Г. Макеева. – М.: Инфра-М, 2002. – 217 с.
16. Максимов Б В. Психология бизнеса и предпринимательства: . Учебное пособие / Б В. Максимов. – К.: ИД»Профессионал», 2005. – 256 с.
17. Менюк О. А. Формування правової культури підприємця: теоретичні та практичні аспекти / О. А. Менюк. – К.: Оріяни, 2001. – 172 с.
18. Полянко В. В. Основи підприємництва: Навчальний посібник / В. В. Полянко, А. В. Круглянко. – К.: Дакор, КНТ, 2008. – 176 с.
19. Резниченко В. І. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету / В. І. Резниченко, І. Д. Михно. – К.: УНВЦ «Рідна мова», 2003. – 479 с.
20. Рюттингер Рольф. Культура предпринимательства (перевод с нем.) / Рольф Рюттингер. – М.: ЭКОМ, 1992. – 240 с.
21. Самоукин А. И. Теория и практика бизнеса: Учебно-практ. пособие / А. И. Самоукин, А. Л. Шишов. – М.: Русская Деловая Лит-ра, 1997. – 320 с.

7. Інформаційні ресурси

1. http://www.tourism.gov.ua
2. http://www.world-tourism.org.
3. http://www.tourlib.columb.net
4. http://www.tourlib.net

Бізнес-культура ID: 4506

8. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки